Dosarul nr. 2-24086065-12-2-02082024 (2-10354/24)

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

24 iunie 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul centru)
Instanţa compusă din:
preşedintele şedinţei, judecătorul Brăgaru Alina
grefier Mamaliga Vitalina
cu participarea reprezentantului reclamantei, Parsian Elena și pîrîții Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr,

a examinat în şedinţa de judecată publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”Termoelectrica” împotriva lui Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și cheltuielilor de judecată și,

c o n s t a t ă:

1. La data de 01 august 2024, S.A.”Termoelectrica” a depus cererea de chemare în judecată către Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr solicitând încasarea în mod solidar de la pîrîții Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr în beneficiul S.A.”Termoelectrica” a sumei de 26 944,71 lei ce constituie prejudiciul cauzat S.R.”Termoelectrica” și a tuturor cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii a invocat că, la data de 20 iulie 2023 în spațiul public au apărut informații referitor la pretinsa ”îngropare” a păcurii pe teritoriul CET Sursa 1 (CET-2), *****, în perioada 2022-2023. Pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept referitor la cele descrise prin Ordinul Directorului general interimar al S.A. ”Termoelectrica” nr.118 din 24.07.2023 a fost dispusă inițierea anchetei de serviciu. În Temeiul concluziilor privind rezultatele anchetei de serviciu, la data de 18 august 2023, a fost emis Ordinul nr.592-p și la data de 08 septembrie 2023 a fost emis Ordinul nr.677-p. Potrivit constatărilor din Ordinele respective au fost identificate persoanele din cadrul S.A.”Termoelectrica”, care au fost responsabile, au luat decizii și/sau au participat la organizarea procesului de înlăturare a consecințelor fisurii (deranjamentului) care a avut loc în luna noiembrie 2022 (tura 7-8 noiembrie) pe conducta de transportare a păcurii de la punctul recepție și scurgere nr.1 (PRD-1) spre rezervorul de păcură nr.1 (RP-1) linia B,

(pe teritoriul CET Sursa -1, Serviciul Combustibil), după cum urmează: Alexandru Lupan, directorul tehnic al întreprinderii; Lilian Munteanu, directorul tehnic adjunct al întreprinderii (producere); Alexandr Spînu, șef serviciul în industria prelucrătoare (Serviciul Combustibil).

3. Ulterior, în temeiul art. 342 Codul muncii prin Ordinul Directorului general interimar al „TERMOELECTRICA" S.A. nr. 256 din 22.12.2023 a fost dispusă demararea anchetei de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit în urma achitării de către „TERMOELECTRICA" S.A. a prejudiciilor cauzate resurselor de sol, evaluate de Inspectoratul pentru protecția mediului și amenzii aferente constatărilor din Procesul-verbal de control nr. PV- IPM-2023-01798 din 25.07.2023. Astfel s-a constatat că, la data de 08.08.2023 de către „TERMOELECTRICA" S.A. prin ordinul de plată nr. 3998 din 08.08.2023 a fost achitat prejudiciul cauzat pentru poluarea resurselor de sol evaluat de Inspectoratul pentru Protecția Mediului și calculat în mărime de 19 444,71 lei, potrivit scrisorii Inspectoratului pentru protecția mediului nr. 1139 din 03.08.2023, prin care a specificat că Calcularea prejudiciului cauzat resurselor de sol a fost efectuată în conformitate cu „Instrucțiunea privind evaluarea prejudiciului cauzat resurselor de sol" (MO nr. 189-192 din 22.10.2004) punctul 21 lit. a) din capitolul IV „Evaluarea prejudiciului cauzat resurselor de sol prin poluare cu substanțe chimice".
4. La aceeași dată, 08.08.2023 de către "Termoelectrica" S.A. prin ordinul de plată nr. 3999 din 08.08.2023 a fost achitată suma de 7 500 lei, cu titlu de amendă, în mărime de 50% (achitată în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale) din amenda stabilită de Inspectoratul pentru Protecția Mediului prin Procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 028227 din 08.08.2023 de recunoaștere a vinovăției "Termoelectrica" S.A. de comiterea contravenției prevăzute de art. art. 145, 147 și 149 Cod contravențional.
5. Prin urmare a fost consemnat că, în consecința admiterii abaterilor disciplinare de către Alexandru Lupan, Director tehnic al întreprinderii; Lilian Munteanu, Director tehnic adjunct al întreprinderii (producere) și Alexandr Spînu, Șef serviciu în industria prelucrătoare (Serviciul Combustibil) a fost adus prejudiciu "Termoelectrica" S.A. prin achitarea amenzii în mărime de 7 500 lei, stabilită prin procesul-verbal nr. 028227 din 08.08.2023 și achitarea prejudiciul cauzat pentru poluarea resurselor de sol în mărime de 19 447, 71 lei (scrisoarea nr. 1139 din 03.08.2023), iar în total suma de 26 944,71 lei.
6. Remarcă că, la data de 04 martie 2023, pârâții, Spînu Alexandr și Munteanu Lilian, au luat cunoștință și au primit o copie a Concluziei Comisiei de anchetă din 16.01.2024 privind rezultatele anchetei de serviciu, inițiate în temeiul Ordinului nr. 256 din 22.12.2023, fapt confirmat prin semnătura acestora, pe verso-ul Concluziei. Totodată, la data de 05.03.2024, Concluziile Comisiei de anchetă din 16.01.2024 privind rezultatele anchetei de serviciu, inițiate în temeiul Ordinului nr. 256 din 22.12.2023 au fost expediate în adresa pârâtului Lupan Alexandru prin scrisoare nr. 79/3033 din 05.03.2024.

La data de 17.07.2024, reclamanta ”Termoelectrica” S.A. a expediat în adresa pârâților reclamația nr. 79/5827 din 15.07.2024, prin care a solicitat achitarea în beneficiul entității, în termen de 7 zile din momentul recepționării acesteia, suma de 26 944,71 lei ce constituie prejudiciul cauzat „TERMOELECTRICA” S.A. de către pârâții Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr.

7. De drept reclamanta și-a întemeiat acțiunea în baza art.art.10, 333, 338, 341, 342, 344, 354 Codul muncii.
8. La data de 10 octombrie 2024 pîrîtul Spînu Alexandr a depus în temeiul art.186 CPC solicitând respingerea acțiunii depuse de către S.A.”Termoelectrica” solicitând respingerea acțiunii ca neîntemeiată. În motivarea poziției sale a indicat că Ordunul nr.592-p din 18.08.2023 nu are nici o tangență cu Spînu Alexandru ci doar la ordinul nr.592-p din 08.09.2023. La data de 08.09.2023 S.A.”Termoelectrica” în calitate de angajator a fost emis Ordinul nr.677-p cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare dlui Spînu Alexandr, Șef serviciu în industria prelucrătoare în formă de mustrare aspră. Acest Ordin a fost contestat în instanța de judecată și prin Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 15 mai 2024 Ordinul nr.677-p din 08.09.2023 privind aplicarea sancțiunii sub formă de mustrare aspră în privința lui Spînu Alexandr. Menționează că concomitent cu actele întocmite față de persoana juridică S.A.”Termoelectrica” la 04.09.2023 agentul constatator din cadrul Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Ceh Galina a întocmit și procesul-verbal contravențional nr.029170 și a emis decizia prin care l-a recunoscut responsabil pe Spînu Alexandru de comitere a contravențiilor stabilite de art.144 și art.155 Cod contravențional și i-a aplicat o sancțiune sub formă de amendă în formă de 60 u.c. Drept temei pentru atragerea la răspunderea contravențională a constituit: la data de 25.07.2023 ora 11:00 la secția de păcură Serviciul Combustibil nr.1 al S.A. ”Termoelectrica”, s-a constatat încălcarea regulilor ecologice la exploatarea instalațiilor cu ulterioara înhumare a substanțelor toxice (păcură), manifestat prin admiterea deteriorării instalațiilor de transport a păcurii și admiterea scurgerii de păcură cu înhumarea ei ulterioară la sol, lîngă depozitul nr.2. Drept urmare a contrasemnării și aducerii la cunoștință a actului emis de către Spînu Alexandr fapt care a avut loc la data de 04.09.202, ultimul a utilizat dreptul de contestare. A fost depusă la data de 18.09.2023 o contestație solicitând anularea procesului-verbal și a deciziei emise de agentul constatator, prin Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani nr.5r-5893/2023 din 23.09.2024, drept urmare a examinării contestației înaintate din partea cet. Spînu Alexandr pe marginea actului emis de agentul constatator s-a dispus anularea Deciziei nr.029170 din 04.09.2023 emisă de agentul constatator Ceh Galina din cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului prin care Spînu Alexandr a fost recunoscut vinovat și sancționat cu 60 u.c. în legătură cu comiterea contravențiilor prevăzute la art.144 și art.155 alin.(1) CC din motiv că această decizie a fost emisă cu depășirea competenței stabilite de art.405 CC combinat cu 395 alin.(1) pct.1) lit.c) CC. Atrage

atenția că reclamanta în calitate de probă a anexat la materialele cauzei la fel un proces-verbal cu privire la contravenție nr.028227 din 08.08.2024 întocmit față de S.A. ”Termoelectrica” la fel în legătură cu comiterea contravențiilor prevăzute la art.144 și 155 alin.(1) CC, care a fost achitată benevol, fără a utiliza dreptul de contestare. Suplimentar menționează că reclamantul a anexat la materialele cauzei Raportul de încercări nr.51 din 28.07.2023 care la fel nu a fost contestat perfectat de laboratorul de referință de mediul al Agenției Mediului, act care nu poate fi acceptat de către instanța de judecată în calitate de probă. Prin urmare se conturează că alegațiile invocate de reclamant, în susținerea poziției sale privind compensarea unui prejudiciu de la angajații săi, care neavând studii juridice au folosit căile de atac și au obținut o soluție de anulare a acestora , nu poate fi admisă deoarece acestea sunt declarative și bazate pe acte care deja au fost anulate. Astfel solicită respingerea acțiunii depuse de S.A. ”Termoelectrica” și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 3500 lei.

9. La data de 21 ianuarie 2025 Lupan Alexandru a depus în temeiul art.186 CPC referință solicitând respingerea acțiunii depuse de S.A. ”Termoelectrica” ca neîntemeiată. În motivarea poziției sale a menționat că reclamanta a invocat Ordinul nr.592-p din 18.08.2023 prin care a fost sancționat disciplinar, însă menționează că acest ordin este unul ilegal fiind emis pesta termenul legal de aplicare a sancțiunii disciplinare. Concomitent menționează că în conformitate cu instrucțiunea cu privire la examinarea și evidența deranjamentelor tehnologice în funcționarea centralelor și rețelelor electrice , dacă s-a știut de incident, prin ordinul Directorului general trebuia să fie inițiată o anchetă internă pentru examinarea cazului. Conform Regulamentului privind dirijarea prin dispecerat a sistemului electroenergetic, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administrație al ANRE nr.316/2018 în cazul unor incidente , avarii, șeful de schimb anunță dispeceratul . Deoarece scurgerea a fost calificată de personalul operativ ca o defecțiune minoră, aceasta nu a fost raportată. La materialele cauzei prezentate de S.A.”Termoelectrica” lipsesc o mare marte a explicațiilor și notelor informative fapt ce denotă o abordare și comportament tendențios și ilegal al administrației întreprinderii față de angajați. Din materialele prezentate în cadrul anchetei de serviciu, de către angajații întreprinderii a fost clar că sunt acte ce demonstrează inacțiunea ex-directorului interimar al întreprinderii Leu Vasile, iar actuala conducere a dorit să mușamalizeze situația și să contrapună responsabilitatea pe alți angajați. Cu atît mai mult că incidentul a avut loc în perioada Situației de Urgență instituită la nivel de țară, iar Directorul general interimar era și președintele comisiei pentru situații de urgență. Consideră că acțiunea este neîntemeiată și neprobată în temeiul art.118 CPC urmează să fie respinsă.
10. La data de 21 mai 2025 pîrîtul Munteanu Lilian a depus referință în temeiul art.186 CPC, potrivit căreia a solicitat respingerea acțiunii depuse de S.A. ”Termoelectrica” ca neîntemeiată. În motivarea poziției sale a menționat prevederile art.118, art.121, art.123

CPC și apreciază acțiunea drept neîntemeiată. Argumentele din referință sunt similare cu argumentele picritului Spînu Alexandr în referință.

11. În ședința de judecată reprezentantul reclamantului, Parsian Elena a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea integrală a acesteia.
12. În ședință de judecată pârâții Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr au solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată, au susținut argumentele indicate în referințele sale și au pledat pentru respingerea argumentelor angajatorului.

II. Aprecierea instanţei de judecată.

13. Studiind materialele dosarului și înscrisurile probatorii administrate, verificând temeinicia argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ”Termoelectrica” împotriva lui Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și cheltuielilor de judecată, instanța de judecată o va respinge ca neîntemeiată reieșind din următoarele considerente.
14. Potrivit prevederilor art. 26 alin. (1) și (2) CPC RM procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității şi egalității părţilor în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părţile şi ceilalți participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susținerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanţei.
15. Reiterând cele sus enunțate, instanța de judecată conchide asupra faptului că, pe parcursul examinării cauzei au fost întreprinse toate acțiunile necesare în sensul citării corespunzătoare a părților, iar reieșind din datele cumulate, rezultă că acestea cunoșteau despre derularea cauzei aflate pe rol inclusiv prin expunerea poziției proprii la fiecare etapă procesuală.
16. Remarcă instanța de judecată faptul că, în sensul oferirii unui areal competitiv egal pentru părți, la materialele cauzei existe probe exprese a faptului citării părților. Părților le-a fost oferit termene necesare pentru expunerea poziției, din care considerente, se constată lipsa căror-va vicii sau limitări a drepturilor în raport cu principiul egalității armelor.
17. Revenind la examinarea cauzei pe fond, instanța de judecată reține faptul că, un aspect important la acest capitol constituie probele administrate de părți, astfel, obiect al probațiunii reprezintă ansamblul circumstanțelor de fapt pe care se întemeiază pretențiile și obiecțiile părților, precum și alte circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.
18. Instanța de judecată reține prevederile art. 117 alin. (1) CPC, Probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea

circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.

19. Potrivit art. 118 alin. (1) CPC, Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
20. Potrivit art. 130 alin. (1) și (2) CPC, Instanța de judecată judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru Instanța de judecată judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.
21. În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată
22. În conformitate cu art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.
23. În ședința de judecată, instanța a constatat că, potrivit Ordinului nr.102-p/01 din 03.05.2016 Lupan Alexandru a fost angajat în funcția de consultant Aparatul Administrativ de Conducere al S.A.”Termoelectrica” pentru o perioadă nedeterminată începînd cu 03.05.2016 . la data de 03 mai 2016 a fost încheiat Contractul individual de muncă nr.38 între S.A.”Termoelectrica” în calitate de angajator și Lupan Alexandru în calitate de salariat, pentru o perioadă nedeterminată. Ulterior au fost semnate Acordul suplimentar la contractul individual de muncă nr.38 din 03.05.2016 la data de 23.10.2018, Acordul suplimentar la contractul individual de muncă nr.38 din 03.05.2016 din 01.07.2022, Acordul suplimentar la contractul individual de muncă nr.38 din 03.05.2016 din 04.11.2022. (f.d.11-15)
24. Iar la data de 19.02.2024 a fost emis Ordinul nr.18p/02 cu privire la concedierea salariatului Lupan Alexandru în temeiul art.86 alin.(1) lit.c) din Codul Muncii. (f.d.16-17)
25. Potrivit Ordinului nr.126 din 19.07.1990 Munteanu Lilian a fost angajat în funcția de mașinist, ulterior la data de 27 februarie 2019 a fost încheiat Contractul individual de muncă nr.4/FS între S.A. ”Termoelectrica” în calitate de angajator și Munteanu Lilian în calitate de salariat în funcția de Director Tehnic adjunct Producere-Șef CET, pentru o perioadă nedeterminată. Ulterior au fost semnate Acordul suplimentar la Ordinul nr.126 din 19.07.1990 la data de 11.09.2015, Acordul suplimentar la Ordinul nr.126 din 19.07.1990 din 15.05.2017, Acordul suplimentar la contractul individual de muncă nr.4/FS din 27.02.2019 din 11.07.2022, Acordul suplimentar la contractul individual de muncă nr.4/FS din 27.02.2019 din 07.11.2022, Acordul suplimentar la contractul individual de muncă nr.4/FS din 27.02.2019 din 20.09.2023. (f.d.19-25)

26. Potrivit Ordinului nr.80 din 10.08.2011, Spînu Alexandr a fost angajat în funcția de stagiar-mașinist, ulterior la data de 10 august 2011 a fost încheiat Contractul individual de muncă nr.62/UD între S.A. ”Termoelectrica” în calitate de angajator și Spînu Alexandr în calitate de salariat, pentru o perioadă nedeterminată. Ulterior au fost semnate Acordul suplimentar la Contractul individual de muncă nr.62/UD din 10.08.2011 la data de 10.02.2012, Acordul suplimentar la Contractul individual de muncă nr.62/UD din 10.08.2011 la data de 14.12.2012, Acordul suplimentar la Contractul individual de muncă nr.62/UD din 10.08.2011 la data de 11.09.2015, Acordul suplimentar la Contractul individual de muncă nr.62/UD din 10.08.2011 la data de 10.02.2012 din 01.07.2022. (f.d.27-35)
27. Potrivit Ordinului nr.256 din 22.12.2023 emis de către directorul general interimar – Razlovan Iurie, a fost demarată o anchetă de serviciu în conformitate cu Regulamentul privind modul de organizare li efectuarea anchetei de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit în urma achitării de către S.A.”Termoelectrica” a prejudiciilor cauzate resurselor de sol, evaluate de Inspectoratul pentru protecția mediului și amenzii aferente constatărilor din Procesul-verbal de control nr.PV-IPM-2023-01798 din 25.07.2023 conform art.342 Codul Muncii. (f.d.36-38)
28. La data de 16.01.2024 a fost adoptată Concluzia privind rezultatele anchetei de serviciu, inițiată în temeiul Ordinului nr.256 din 22.12.2023, Comisiei de anchetă potrivit căreia s-a propus recuperarea prejudiciului material cauzat întreprinderii în mărime de 26 944,71 din contul persoanelor vinovate stabilite prin ordinul nr.592-p din 18.08.2023 și ordinul nr.677-p din 08.09.2023 în conformitate cu prevederile Codului Muncii al RM. (f.d.39-41)
29. La data de 28.07.2023 a fost emis Raportul de încercare nr.51 de către Agenția de Mediu, Laboratorul de Referință de Mediu potrivit căruia s-a constatat că conform încercărilor de laborator s-a constatat că conținutul produselor petroliere nu este în conformitate cu criteriile stabilite. (f.d.42-43)
30. La data de 08 august 2023 a fost întocmit Procesul-verbal cu privire la contravenție nr.*****de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului, potrivit căruia S.A.”Termoelectrica” reprezentată de Lupan Alexandru, a fost sancționat potrivit art.art.145, 147 și 149 Cod contravențional și stabilită amendă în mărime de 15 000,00 lei. (f.d.44-45)
31. La data de 08.08.2023 S.A. ”Termoelectrica” potrivit Ordinului nr.3999 a achitat amenda conform procesului-verbal nr.028227 din 08.08.2023 în mărime de 7 500,00 lei. (f.d.46)
32. La aceeași dată de 08 august 2023, S.A. ”Termoelectrica” a achitat amenda conform actului de eșalonare a obiectelor de încercare nr.51 din 28.07.2023 în mărime de 19 444,71 lei (f.d.45 verso)
33. La data de 27 iulie 2023 a fost emis de către directorului general interimar – Vasile Leu, Ordinul cu privire la demararea anchetei de serviciu ce ține de informațiile apărute

referitor la pretinsa ”îngropare” a păcurii pe teritoriul CET Sursa 1 (CET-2) *****, mun.Chișinău, în perioada 2022-2023. (f.d.50 verso)

34. La data de 11 august 2023 a fost adoptată Concluzia privind rezultatele anchetei de serviciu, inițiată în temeiul Ordinului nr.118 din 24.07.2023, potrivit căreia Comisia de anchetă a propus aplicarea domnului Lupan Alexandru -director tehnic al întreprinderii, sancțiunea disciplinară conform prevederilor Codului Muncii, aplicarea domnului Munteanu Lilian, director tehnic adjunct al întreprinderii (producere) – sancțiune disciplinară conform prevederilor Codului Muncii și aplicarea domnului Alexandru Spînu, Șef serviciu în industria prelucrătoare (Serviciul Combustibil) - sancțiunea disciplinară conform prevederilor Codului Muncii. (f.d.51-60)
35. La data de 18 august 2023 Directorul general al întreprinderii (interimar) – Razlovan Iurie a emis Ordinul nr.592-p cu privire la aplicarea sancționilor disciplinare cu dispunerea întreprinderii unor măsuri și acțiuni, potrivit căruia dlui Lupan Alexandru i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară de **mustrare aspră** și dlui Munteanu Lilian i-a fost aplicată sancțiune disciplinară **mustrare aspră**. (f.d.61-75)
36. La data de 08 septembrie 2023 a fost emis Ordinul nr.677-p cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare dlui Spînu Alexandr, Șef serviciu în industria prelucrătoare, potrivit căruia dlui Spînu Alexandr i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară – mustrare aspră. (f.d.76-78)
37. La data de 02 ianuarie 2024 a fost emis avizul directorului general al întreprinderii (interimar) – Iurie Razlovan adresat dlui Spînu Alexandru privind solicitarea unei explicații scrise ce ține de prejudiciul adus entității S.A. ”Termoelectrica” prin achitarea prejudiciului cauzat resurselor de sol în mărime de 19 444,71 lei și prin aplicarea amenzii contravenționale în mărime de 300 u.c. ceea ce constituie 15 000,00 lei, iar la 09.01.2024 Spînu Alexandru a expediat nota informativă. (f.d.79-82)
38. La data de 02 ianuarie 2024 a fost emis avizul directorului general al întreprinderii (interimar) – Iurie Razlovan adresat dlui Munteanu Lilian privind solicitarea unei explicații scrise ce ține de prejudiciul adus entității S.A. ”Termoelectrica” prin achitarea prejudiciului cauzat resurselor de sol în mărime de 19 444,71 lei și prin aplicarea amenzii contravenționale în mărime de 300 u.c. ceea ce constituie 15 000,00 lei, iar la 05.01.2024 Munteanu Lilian a expediat nota informativă. (f.d.83, verso)
39. La data de 02 ianuarie 2024 a fost emis avizul directorului general al întreprinderii (interimar) – Iurie Razlovan adresat dlui Lupan Alexandru privind solicitarea unei explicații scrise ce ține de prejudiciul adus entității S.A. ”Termoelectrica” prin achitarea prejudiciului cauzat resurselor de sol în mărime de 19 444,71 lei și prin aplicarea amenzii contravenționale în mărime de 300 u.c. ceea ce constituie 15 000,00 lei, iar la 11.01.2024 Lupan Alexandru a expediat nota informativă. (f.d.86, verso)

40. La fel în ședința de judecată a fost cercetată corespondența S.A.”Termoelectrica” și Inspectoratul pentru Protecția Mediului în cadrul examinării incidentului din 25.07.2023. (f.d.87-95)
41. La data de 15 iulie 2024 S.A.”Termoelectrica” prin intermediul Directorului general al întreprinderii (interimar) - Razlovan Iurie a adresat reclamație către salariații săi Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr cu solicitarea de a fi achitat benevol prejudiciul în mărime de 26 944,71 lei în temeiul art.art. 333, 338, 343, 344 Codul Muncii. (f.d.96, 113)
42. În conformitate cu art.338 alin.(1) Codul Muncii, (1) Salariatul poartă răspundere materială în mărimea deplină a prejudiciului material cauzat din vina lui angajatorului în cazurile cînd: a) între salariat şi angajator a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrităţii bunurilor şi altor valori care i-au fost transmise pentru păstrare sau în alte scopuri (art.339); b) salariatul a primit bunurile şi alte valori spre decontare în baza unei procuri unice sau în baza altor documente unice; c) prejudiciul a fost cauzat în urma acţiunilor sale culpabile intenţionate, stabilite prin hotărîre judecătorească; d) prejudiciul a fost cauzat de un salariat aflat în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanţe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit.k); e) prejudiciul a fost cauzat prin lipsă, distrugere sau deteriorare intenţionată a materialelor, semifabricatelor, produselor (producţiei), inclusiv în timpul fabricării lor, precum şi a instrumentelor, aparatelor de măsurat, tehnicii de calcul, echipamentului de protecţie şi a altor obiecte pe care unitatea le-a eliberat salariatului în folosinţă; f) în conformitate cu legislaţia în vigoare, salariatului îi revine răspunderea materială deplină pentru prejudiciul cauzat angajatorului în timpul îndeplinirii obligaţiilor de muncă; g) prejudiciul a fost cauzat în afara exerciţiului funcţiunii.
43. Instanța de judecată reține că a fost sesizată de către S.A.”Termoelectrica” în temeiul art338 alin.(1) lit.f), alin.(2) lit.d) Codul Muncii și art. 342 Codul Muncii.
44. Din Ordinul nr. 256 din 22.12.2023, emis de directorul general interimar Razlovan Iurie, rezultă că a fost inițiată o anchetă de serviciu în temeiul Regulamentului privind organizarea și desfășurarea anchetei de serviciu, având ca obiect stabilirea mărimii prejudiciului material suportat de S.A. „Termoelectrica” ca urmare a achitării prejudiciilor pentru deteriorarea resurselor de sol, evaluate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului, precum și a amenzii aplicate conform procesului-verbal de control nr. PV-IPM-2023-01798 din 25.07.2023, în baza art. 342 din Codul muncii.
45. Ulterior, la 16.01.2024, Comisia de anchetă a adoptat Concluzia privind rezultatele anchetei de serviciu, inițiate prin Ordinul nr. 256 din 22.12.2023, prin care s-a propus recuperarea prejudiciului material în sumă de 26 944,71 lei din contul persoanelor declarate vinovate prin ordinele nr. 592-p din 18.08.2023 și nr. 677-p din 08.09.2023, în conformitate cu prevederile Codului muncii.

46. La data de 08 august 2023, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a întocmit Procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 028227, prin care S.A. „Termoelectrica”, reprezentată de Lupan Alexandru, a fost sancționată pentru încălcările prevăzute de art. 145, 147 și 149 Cod contravențional, fiind stabilită o amendă de 15 000,00 lei. (f.d.44-45)
47. În aceeași zi, 08.08.2023, în temeiul Ordinului nr. 3999, S.A. „Termoelectrica” a achitat amenda aplicată conform procesului-verbal nr. 028227, în cuantum de 7 500,00 lei. (f.d.46)
48. Tot la 08 august 2023, întreprinderea a achitat și suma de 19 444,71 lei stabilită potrivit actului de eșalonare a obiectelor de încercare nr. 51 din 28.07.2023, aferent constatărilor laboratorului. (f.d.45 verso)
49. Anterior, prin Ordinul din 27 iulie 2023, directorul general interimar Vasile Leu dispusese inițierea unei anchete de serviciu privind informațiile apărute referitor la pretinsa „îngropare” a păcurii pe teritoriul CET Sursa 1 (CET-2), în perioada *****. (f.d.50 verso)
50. Ulterior, la 11 august 2023, Comisia de anchetă, constituită în temeiul Ordinului nr.118 din 24.07.2023, a adoptat Concluzia finală prin care a propus aplicarea unor sancțiuni disciplinare domnului Lupan Alexandru – director tehnic, domnului Munteanu Lilian – director tehnic adjunct (producere) și domnului Alexandru Spînu – Șef serviciu combustibil, în conformitate cu prevederile Codului muncii al Republicii Moldova. (f.d.51–60)
51. De asemenea, din Raportul de încercare nr. 51 emis la 28.07.2023 de Agenția de Mediu – Laboratorul de Referință de Mediu – rezultă că produsele petroliere analizate nu corespund criteriilor stabilite conform încercărilor de laborator.
52. Din ansamblul probelor rezultă că sancțiunile aplicate S.A. „Termoelectrica” – atât amenda contravențională, cât și sumele aferente încercărilor de laborator – au fost dispuse în sarcina persoanei juridice, pentru încălcări imputate întreprinderii în ansamblu, nu individual salariaților.
53. Analizând circumstanțele de fapt și temeiurile legale incidente, instanța reține că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 338 Codul muncii pentru angajarea răspunderii materiale depline a salariaților pentru sumele achitate de către S.A. „Termoelectrica” cu titlu de amendă contravențională și cheltuieli aferente constatărilor Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Agenției de Mediu.
54. Potrivit art. 338 Codul muncii, salariatul poate fi obligat la repararea prejudiciului în mărimea deplină doar în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege, printre care se includ: existența unui contract de răspundere materială deplină, primirea bunurilor în baza unor documente unice, producerea intenționată a prejudiciului, starea de ebrietate, distrugerea intenționată a bunurilor, răspunderea direct atribuită prin lege sau prejudiciul cauzat în afara exercițiului funcției.

55. Analizând circumstanțele cauzei prin prisma art. 338 lit. f) Codul muncii, instanța constată că recuperarea prejudiciului de la salariați este neîntemeiată. Potrivit literei f), răspunderea materială deplină poate fi angajată numai în cazurile în care legislația prevede expres că salariatul este ținut să repare integral prejudiciul cauzat angajatorului în timpul îndeplinirii obligațiilor de muncă.
56. În speță, suma solicitată spre recuperare reprezintă amenzi contravenționale și plăți aferente constatărilor organelor de mediu, aplicate întreprinderii ca persoană juridică, nu unor fapte personale ale salariaților prevăzute în mod expres de legislație ca generatoare de răspundere materială deplină.
57. Nu există nicio normă legală care să stabilească răspunderea materială deplină a salariaților pentru amenzile contravenționale aplicate angajatorului; sancțiuni ecologice impuse întreprinderii; cheltuieli rezultate din acțiuni de control instituțional.
58. Constatările inspectorilor de mediu se referă la funcționarea generală a întreprinderii, activități tehnico–operaționale ale S.A. „Termoelectrica", neconformități privind calitatea produselor petroliere sau exploatarea instalațiilor. Aceste elemente nu reflectă o acțiune individuală, personală și direct imputabilă salariaților care să genereze răspundere materială în mărimea deplină.
59. Art. 338 CM enumeră exhaustiv situațiile în care răspunderea materială deplină poate fi angajată. Printre aceste ipoteze nu se regăsește situația în care: angajatorului i s-a aplicat o amendă contravențională, sau a suportat costuri generate de constatări instituționale, fără ca prejudiciul să fie direct imputabil unui act culpabil personal al salariatului. Prin urmare, nu există niciun temei legal care să permită reîntregirea patrimoniului angajatorului prin recuperarea amenzilor aplicate persoanei juridice de la angajați.
60. Amenzile aplicate S.A. „Termoelectrica" au rezultat din activități operaționale, din neconformități de mediu, tehnice sau administrative, care țin de organizarea internă a întreprinderii și de responsabilitatea colectivă a departamentelor. Aceste circumstanțe nu pot fi atribuite exclusiv unui salariat identificat, iar chiar dacă ar exista abateri, ele trebuie încadrate în regimul disciplinar, nu în cel al răspunderii materiale depline.
61. Autoritatea de control a sancționat exclusiv S.A. „Termoelectrica" ca persoană juridică, iar regimul juridic al sancțiunilor contravenționale nu permite transferarea acestora asupra salariaților. Răspunderea materială deplină nu poate fi angajată în temeiul art. 338 lit. f) Codul muncii, întrucât amenda nu rezultă dintr-o faptă personală imputabilă salariatului, ci din funcționarea întreprinderii ca subiect autonom de drept. Prin urmare, recuperarea acestor sume de la angajați este nelegală și inadmisibilă.
62. În raport cu cele expuse anterior, instanța reține că, potrivit Concluziei Comisiei de anchetă din 16.01.2024, în privința lui Lupan Alexandru și Munteanu Lilian a fost consemnată abaterea disciplinară constând în neasigurarea controlului sau neasigurarea organizării corespunzătoare a lucrărilor de înlăturare a consecințelor fisurilor produse în noiembrie 2022. Totuși, această formulare nu poate constitui, prin ea însăși, faptă ilicită

în sensul angajării răspunderii materiale a salariatului, și aceasta pentru mai multe temeiuri juridice.

63. În primul rând, răspunderea materială a salariatului are un caracter strict personal și este guvernată de principiul culpei dovedite. Conform Codului muncii, angajarea acestei răspunderi este posibilă numai dacă sunt îndeplinite cumulativ: existența unei fapte ilicite personale; vinovăția directă a salariatului; existența unui raport de cauzalitate nemijlocită între acțiunea/omisiunea acestuia și prejudiciul produs; producerea unui prejudiciu real, cert și cuantificabil.
64. Or, sintagmele precum „neasigurarea controlului" sau „neasigurarea organizării corespunzătoare" desemnează obligații de ordin general, cu caracter managerial și organizatoric, care privesc funcționarea întreprinderii ca sistem tehnic și administrativ, și nu conduite concrete, individualizate, imputabile unui anumit angajat. Astfel de atribuții generale — referitoare la monitorizarea rețelelor, planificarea lucrărilor, alocarea resurselor, măsurile de prevenție ori programele de întreținere — revin angajatorului ca persoană juridică, fiind reglementate prin structuri interne, proceduri, bugete și politici tehnice.
65. Deficiențele în aceste domenii derivă, de regulă, din organizarea serviciului, eficiența procedurilor interne, dotarea tehnică sau deciziile manageriale. În consecință, salariatului nu i se poate atribui răspunderea pentru eventuale neajunsuri structurale ale întreprinderii, atâta timp cât nu se demonstrează existența unei acțiuni sau omisiuni personale, determinate, prevăzute expres în fișa postului și încălcate cu vinovăție.
66. Totodată, în cauză, sancțiunea administrativă a fost aplicată S.A. „Termoelectrica", nu persoanelor fizice, ceea ce reflectă răspunderea instituțională a angajatorului ca subiect autonom de drept. Amenda reprezintă consecința încălcării unor obligații legale ale persoanei juridice și nu poate fi transferată salariatului, întrucât nu exprimă culpa personală a acestuia. Chiar și invocarea unei pretinse „neasigurări a controlului" nu modifică natura sancțiunii, aceasta rămânând una a persoanei juridice, iar recuperarea sa de la angajat este incompatibilă cu jurisprudența, doctrina și principiile fundamentale ale dreptului muncii.
67. Pentru a vorbi despre o faptă ilicită imputabilă salariatului, ar fi necesară demonstrarea unei conduite concrete și individualizate: nerespectarea unei instrucțiuni precise, neexecutarea unei sarcini înscrise expres în fișa postului, o neglijență tehnică dovedită sau o acțiune/omisiune direct legată de producerea prejudiciului. În absența unei astfel de probe directe, imputarea unui prejudiciu salariatului este neîntemeiată și nelegală.
68. În ceea ce îl privește pe Spînu Alexandru, Comisia de anchetă a reținut în sarcina acestuia sintagma „organizarea necorespunzătoare a procesului de lucru privind înlăturarea consecințelor fisurii (deranjamentului) produse în luna noiembrie 2022 la conducta de transport a păcurii de la punctul de recepție și scurgere nr.1 spre rezervorul de păcură nr.1". Totuși, o asemenea formulare nu poate constitui, faptă ilicită în sensul antrenării

răspunderii materiale a salariatului, pentru motive similare și concordante cu cele expuse anterior.

69. Sintagma utilizată de Comisie are un caracter vag, general și predominant organizațional, care reflectă eventuale neajunsuri de ordin tehnic și managerial la nivelul întreprinderii, nu o conduită personalizată, concretă, imputabilă salariatului cu titlu individual. „Organizarea necorespunzătoare" descrie un rezultat al funcționării unui ansamblu de procese tehnice, proceduri, structuri, resurse și decizii interne, care depășesc controlul direct al unui singur salariat și aparțin sferei de responsabilitate a angajatorului — ca persoană juridică — în ceea ce privește planificarea, monitorizarea și gestionarea fluxurilor tehnologice.
70. Pentru angajarea răspunderii materiale, legea impune existența cumulativă a unei fapte ilicite personale, a vinovăției individuale, a unui raport de cauzalitate directă și a unui prejudiciu cert. Or, calificări precum „organizare necorespunzătoare" nu individualizează o obligație concretă, prevăzută expres în fișa postului salariatului, pretins încălcată cu vinovăție. Nu se indică o instrucțiune precisă neexecutată, o acțiune omisă în mod culpabil, o măsură tehnică obligatorie nerealizată sau o abatere materială de la proceduri.
71. Mai mult, aspectele ce țin de: planificarea lucrărilor; dotarea tehnică; alocarea resurselor; programarea intervențiilor; deciziile privind prioritatea și modalitatea de remediere; monitorizarea infrastructurii tehnologice, reprezintă atribuții instituționale ale angajatorului, nu ale unui salariat individual, cu atât mai mult cu cât incidentul din noiembrie 2022 este rezultatul unei funcționări de ansamblu, nu al unei intervenții punctuale.
72. În ceea ce privește răspunderea materială, aceasta nu poate fi construită pe deficiențe structurale ale întreprinderii sau pe nereguli sistemice, ci exclusiv pe o conduită individualizată. Sintagma generică reținută de Comisie nu demonstrează existența unei fapte personale imputabile salariatului, nici un grad de culpă, nici vreo legătură cauzală directă cu sancțiunea administrativă ori cu eventualul prejudiciu pretins.
73. În plus, amenda aplicată S.A. „Termoelectrica" reprezintă o sancțiune administrativă a persoanei juridice, decurgând din obligațiile ei instituționale. Aceasta nu reflectă culpa personală a vreunui angajat și, prin urmare, nu poate fundamenta angajarea răspunderii materiale a salariatului.
74. Prin urmare, sintagma „organizare necorespunzătoare a procesului de lucru" nu întrunește elementele constitutive ale unei abateri disciplinare apte să genereze răspundere materială, în lipsa unei conduite concrete, individualizate și dovedite. A imputa salariatului o astfel de formulare generală ar contraveni principiilor răspunderii materiale, jurisprudenței și prevederilor Codului muncii privind necesitatea probării culpei personale.
75. Analizând circumstanțele reținute de comisia de anchetă, precum și sancțiunile disciplinare aplicate salariaților Munteanu Lilian, Spînu Alexandru și Lupan Alexandru

sub forma „mustrare aspră”, instanța constată că nu sunt întrunite condițiile legale pentru angajarea răspunderii materiale a acestora, astfel cum o reglementează art. 338 Codul muncii.

76. Comisia de anchetă a reținut în sarcina celor trei salariați noțiuni generale precum „neasigurarea controlului”, „neasigurarea organizării corespunzătoare a lucrărilor” sau „organizarea necorespunzătoare a procesului de lucru privind înlăturarea consecințelor fisurii”, fără a identifica însă acte sau omisiuni concrete, individualizate, care să constituie faptă ilicită personală în sensul răspunderii materiale. Aceste constatări reflectă, în mod evident, deficiențe de ordin organizațional și sistemic, ce țin de funcționarea întreprinderii ca persoană juridică, și nu conduite personale ale salariaților.
77. Potrivit art. 338 Codul muncii și principiilor generale ale răspunderii materiale, angajarea răspunderii salariatului este condiționată de existența cumulativă a: unei fapte ilicite personale, a vinovăției dovedite, a unei legături cauzale directe între acțiunea/omisiunea salariatului și prejudiciul produs, precum și a unui prejudiciu cert și cuantificabil. Niciunul dintre aceste elemente nu rezultă din actele comisiilor, care nu indică: vreo obligație concretă prevăzută în fișa postului și încălcată cu vinovăție; vreo instrucțiune precisă neîndeplinită; vreo acțiune sau omisiune intenționată ori culpabilă; vreo legătură directă între activitatea fiecăruia și sancțiunea administrativă aplicată persoanei juridice.
78. Mai mult, amenda contravențională a fost aplicată S.A. „Termoelectrica”, ca subiect autonom de drept, și nu persoanelor fizice. Conform jurisprudenței constante, sancțiunile administrative aplicate persoanei juridice nu pot fi transferate salariaților, deoarece ele reprezintă răspunderea instituțională pentru nerespectarea unor obligații legale care privesc întreprinderea în ansamblu, nu culpa individuală a angajaților.
79. Simpla aplicare a unei sancțiuni disciplinare („mustrare aspră”) nu echivalează cu dovedirea unei fapte ilicite materiale, nici nu poate fundamenta răspunderea patrimonială, întrucât cele două forme de răspundere sunt distincte, guvernate de condiții și finalități diferite. Răspunderea disciplinară nu implică automat răspundere materială, iar comisia nu a demonstrat existența vreunei acțiuni personale care să fi generat prejudiciul pretins.
80. În aceste condiții, instanța reține că nu există temei de drept pentru angajarea răspunderii materiale a lui Munteanu Lilian, Spînu Alexandru și Lupan Alexandru, întrucât faptele imputate sunt formulate generic, neindividualizate și nu întrunesc elementele constitutive ale prejudiciului material angajabil potrivit art. 338 Codul muncii. Orice încercare de a recupera cuantumul amenzii contravenționale de la salariați ar fi contrară legislației muncii, principiilor răspunderii materiale, doctrinei și practicii judiciare.
81. În ceea ce privește cererea privind compensarea cheltuielilor de judecată, instanța reține aplicabilitatea prevederilor art. 94 alin. (1) CPC, potrivit cărora partea care pierde procesul poate fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să suporte cheltuielile de judecată. Norma stabilește expres că doar partea care obține câștig de cauză are dreptul la

compensarea acestor cheltuieli, iar în situația în care acțiunea este admisă doar parțial, cheltuielile se distribuie proporțional cu pretențiile admise sau respinse.

82. În speță, constatând că acțiunea reclamantei a fost respinsă în întregime ca neîntemeiată, instanța apreciază că nu sunt întrunite condițiile legale pentru a obliga partea adversă la compensarea cheltuielilor de judecată. În lipsa unui „câștig de cauză", S.A. „Termoelectrica" nu poate pretinde restituirea acestora, motiv pentru care solicitarea privind compensarea cheltuielilor de judecată urmează a fi respinsă ca nefondată.
83. În conformitate cu prevederile art. art. 238-241 CPC al RM, instanţa de judecată,-

h o t ă r ă ş t e:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către S.A. "Termoelectrica" împotriva lui Lupan Alexandru, Munteanu Lilian și Spînu Alexandr cu privire la încasarea în mod solidar a prejudiciului material și cheltuielilor de judecată.

Hotărîrea este cu drept de atac în ordine de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din momentul pronunţării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul centru).

Președintele ședinței,
Judecător **Brăgaru Alina**